

IKÄIHMISTEN AMMATILLISEN PERHEKODIN PERUSTAMINEN

Ikäihmisten ammatillisen perhekodin
perustamisen opas

Juopperi Kari

Opinnäytetyö

Pohjoinen hyvinvointi ja palvelut
Vanhustyönkoulutus
Geronomi (AMK)

2023

Pohjoinen hyvinvointi ja palvelut
Osallisuus ja toimintakyky
Geronomi(AMK)

Tekijä	Kari Juopperi	Vuosi	2023
Ohjaaja	Anne Jokelainen		
Toimeksiantaja	Leader Pohjoisin- Lappi Ry		
Työn nimi	Ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustaminen		
Sivut ja teksti määrä	32 + 6		

Opinnäytetyön on tilannut Leader Pohjoisin- Lappi Ry, Ikäihmisten ammatillista perhehoitoa Lappiin - hanke. Leader Pohjoisin- Lappi Ry on kehittänyt ikäihmisten toimeksiantosuhteista perhehoitoa Lapissa useammallakin hankkeella. Ammatillisen perhehoidon kehittämisen hankkeena tämä on ensimmäinen.

Opinnäytetyö on toiminnallinen, aiheena ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustaminen. Opinnäytetyön tarkoitus on tuottaa opas ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustajalle. Opas ohjaa aloittavaa yrittäjää ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustamisessa. Opinnäytetyö käsittelee ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustamiseen liittyvät kysymykset tarkemmin.

Opinnäytetyön tavoite on lisätä tietoisuutta ikäihmisten ammatillisesta perhehoidosta. Oppaan avulla kaikki ikäihmisten palvelujen ympärillä työtekevät toimijat saavat tietoa ikäihmisten ammatillisesta perhehoidosta. Ikäihmisten omaisten tapaamisissa opasta voi hyödyntää tiedottamisessa. Opinnäytetyö kannustaa harkitsemaan yrittämisen mahdollisuutta myös maaseudulla, jossa elinkeinot ovat rajallisia. Opas on julkaistu sähköisenä versiona vuoden 2023 tammikuussa. Opas on saanut hyvää palautetta hyvinvointialueilta.

Avainsanat perhehoitotyö, sijaishuolto
vanhusten huolto, vanhushuolto

Human Ageing and Elderly Services
Bachelor of Social Services and
Health Care

Author	Kari Juopperi	Year	2023
Supervisor	Anne Jokelainen		
Commissioned by	Leader Pohjoisin- Lappi Ry		
Subject of thesis	Establishing a professional family home for the elderly		
Number of pages	32 + 6		

This thesis was commissioned by the Leader Northernmost Lapland, Professional Family Care for Older People in Lapland project. Leader Pohjoisin- Lappi Ry has developed family care for the elderly people through several projects in Lapland. As a project of a professional family home, this is the first.

The thesis is functional, and the topic is establishing a professional family home for elderly people. The purpose of this thesis is to produce a guide for the founder of a professional family home for elderly people. This guide made in this thesis can guide the start-up entrepreneur in setting up a professional family care home for elderly people. This thesis deals with issues related to the establishment of a professional family home for elderly people in more detail.

The aim of this thesis is to increase awareness of professional family care for the elderly people. With the help of this guide, all actors working within the services for elderly people can receive information on professional family care for the elderly. In meetings with the relatives of elderly people, this guide can be used to provide information. This thesis encourages consideration of the possibility of entrepreneurship also in rural areas where livelihoods are limited. The guide was published in an electronic version in January 2023. The guide has received good feedback from the Wellbeing services counties.

Keywords foster care for the elderly, adult foster care, family care for the elderly, care for older people.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	8
3 IKÄIHMISTEN PERHEHOITO	10
4 PERHEHOITO MAAILMALLA.....	12
5 PERHEKODIN TOIMINTAMALLIT	13
6 IKÄIHMISTEN AMMATILLISEN PERHEHOIDON MUODOT	15
7 IKÄIHMISTEN AMMATILLINEN PERHEKOTI	17
8 YRITYKSEN PERUSTAMINEN	19
8.1 Liikeidea	19
8.2 Yritysmuoto	20
9 LUVAT JA SUUNNITELMAT	22
9.1 Aluehallintoviraston lupa.....	22
9.2 Toimintasuunnitelma	22
9.3 Lääkehoitosuunnitelma	23
9.4 Pelastussuunnitelma ja poistumisturvallisuus selvitys	23
9.5 Terveystieteiden viranomaisen lausunto	24
9.6 Oma- ja valvontasuunnitelma	25
10 TOIMINNAN VALVONTA.....	26
11 AMMATILLISEN PERHEHOIDON PROSESSI	27
12 ASIAKKAANA AMMATILISESSA PERHEKODISSA	29
12.1 Ikäihmisen asema ja oikeudet	29
12.2 Ikäihmisen hoiva- ja huolenpito	29
12.3 Ikäihmisen omaisuus ammatillisessa perhekodissa	30
12.4 Ikäihmisen vaikutusmahdollisuudet perhekodissa.....	30
12.5 Ikäihmisen kuolema perhekodissa	31
13 AMMATILLISEN PERHEKODIN MAKSUT	32
14 OPINNÄYTETYÖN JA OPPAAN TEKEMISEN PROSESSI	33
15 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS.....	35

15 POHDINTA	36
LÄHTEET.....	37
LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Suomen väestö ikääntyy nopeasti. Ikääntyneiden määrän lisääntyessä myös pitkäaikaisen ympärivuorokautisen tehostetun palveluasumisen määrä on kasvanut. Ympärivuorokautisen hoivan kustannukset ovat suuret, mikä aiheuttaa paineita löytää uudenlaisia palveluita ikäihmisten hoivaan. THL:n tilastojen mukaan vuonna 2021 65–84-vuotiaita ikäihmisiä asui tehostetussa palveluasumisessa pitkäaikaisesti 17 625 kpl. Hoitovuorokausia kertyi 6 960 085. (THL 2023.)

Ikäihmisten perhehoito on nousemassa ikäihmisten palveluiden valikoimaan välimuotoiseksi asumisratkaisuksi kotona asumisen ja tehostetun palveluasumisen väliin. Iäkkäiden perhehoitoa on Suomessa kuitenkin vielä vähän. Suomessa oli 2021 lopussa perhehoidossa 1 936 ikäihmistä. Määrä on kasvanut tasaisesti joka vuosi. Vuoden 2019 lopulla ikäihmisiä asui perhekodeissa 1509. Perhekoteja, joissa hoidettiin ikäihmisiä, oli vuonna 2021 269. Hoitovuorokausia kertyi vuonna 2021 hieman yli 163 000. Ikäihmisten perhehoito on merkittävä toimija ikäihmisten hoivan tuottajana jo tällä hetkellä. (THL 2021.)

Ikäihmisten perhehoidon lisääntyessä sillä tulee olemaan myös kustannusvaikutuksia hyvinvointialueilla. Perhehoidon ja tehostetun palveluasumisen vuorokausihinnassa on merkittävä hinnan ero. Ammatillisen perhehoidon ympärivuorokautisen vuorokausihinta on Lapin hyvinvointialueella 2023 alkaen 114 €/vrk (Lapha 2023). Tehostetun palveluasumisen palvelusetelin arvo tuottajalle esim. Rovaniemellä 2022 vuoden lopussa 160 €/vrk. Lapin hyvinvointialueella palvelusetelin hinta tulee nousemaan 1.4.2023 180 €/vrk. Lapin hyvinvointialueella otetaan käyttöön myös puitesopimukset 1.4.2023 alkaen. Niiden vuorokausihinnat ovat korkeammat kuin palvelusetelin arvo (Lapha 2023.) Perhehoito on lukujen perusteella kilpailukykyinen vaihtoehto tuottaa palveluja ikäihmisille.

Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon, läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteitaan (Perhehoitolaki 263/2015). Turvallinen arki ja mahdollisuus tavalliseen perhe-elämään ovat perhehoidon vahvuuksia.

Perhehoito mahdollistaa luomaan ikäihmisenäkin kiintymystä ja pysyvyyttä ihmisiin. Ikäihmisten perhehoito on inhimillinen, kotoisan ja turvallisen arjen mahdollistava hoivamuoto. Se antaa hyvät mahdollisuudet käyttää yhteisöllisyyttä, yhdessä tekemistä ja kokemista, hoivan ja huolenpidon perustana (Perhehoitoliitto 2022). Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys korostuvat perhehoidossa. Perhehoitoa annetaan perhehoitajan yksityiskodissa tai mahdollisesti hoidettavan kotona. Perhehoitoa on osa- tai ympärivuorokautisesti. Perhehoito voi olla joko pitkäaikaista tai lyhytaikaista esim. omaishoitajan vapaiden järjestämisessä. Perhehoito perustuu yksilölliseen asiakas-, hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Perhehoitoa voidaan toteuttaa toimeksiantoperusteisena taikka ammatillisena perhehoitona. (Lapha 2022.)

Opinnäytetyö käsittelee pääsääntöisesti vain ammatillista ikäihmisten perhehoitoa. Opinnäytetyön pääasiallinen tietoperusta rakentuu perhehoitoa ohjaavien sääntökirjojen teksteihin. Sääntökirja ohjaa ikäihmisten ammatillisen perhekodin toimintaa. Sääntökirjat on laadittu STM:n sääntökirjaluonnoksen pohjalta. Luonnoksen pohjamateriaalina ovat ikäihmisten ammatillista perhehoitoa ohjaavat lait sekä asetukset. Keskeisimmät lait, jotka ohjaavat ikäihmisten ammatillista perhehoitoa ovat mm. perhehoitolaki 263/2015, laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) sekä laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015). Tuleville hyvinvointialueille on laadittu sääntökirjat, jotka tulevat korvaamaan kuntien omat sääntökirjat 1.1.2023. (Lapha 2022.)

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Ikäihmisten ammatillisen perhekodin aloittaminen valikoitui opinnäytetyön aiheeksi ikäihmisten perhehoidon tuntemattomuuden ja uutuuden vuoksi. Myös opinnäytetyöntekijän oma henkilökohtainen kokemus ikäihmisten toimeksiantosuhteisen perhekodin pitäjänä vaikutti aiheen valintaan. Aihe on kiinnostava myös siksi, että yksilöllisyys toteutuu perhehoidossa pienen asukasmäärän vuoksi hyvin.

Opinnäytetyö on toiminnallinen. Toiminnallinen opinnäytetyö on työelämän kehittämistyötä, joka pyrkii käytännön työn uudistamiseen, ohjeistamiseen tai järjestämiseen. Toiminnallisella opinnäytetyöllä on yleensä toimeksiantaja ja toimeksiantajalle tehdään kohderyhmän mukaan jokin tuotos, kuten esimerkiksi kirja, opas, video, näyttely, kehittämissuunnitelma tai jokin muu tuotos, tuote tai projekti. Näin ollen se voi olla myös jonkin tapahtuman suunnitelma ja järjestäminen (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9–10).

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa opas ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustajalle. Opas tukee ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustajaa aloittamisen prosessissa. Opas tukee myös kaikkia niitä toimijoita, jotka ovat ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustamisen prosessissa mukana. Oppaan nimi on opas ikäihmisten ammatillisen perhekodin aloittamiseen. Opinnäytetyön tilaajana oli Leader- Pohjoisin Lappi Ry:n hallinnoima ikäihmisten ammatillista perhehoitoa Lappiin- hanke. Hankeen rahoittaja on Lapin ELY-keskus. Hankealueena on Itä- ja Pohjois – Suomi.

Opinnäytetyön tavoite on tehdä opinnäytetyön tuotoksena syntyvän oppaan avulla tunnetuksi ikäihmisten ammatillista perhehoitoa. Opinnäytetyö kuvaa ammatillisen perhekodin perustamista laajempänä prosessina, ja käsittelee teorian kautta asiaa laajemmin. Oppaan tehtävä on taas ohjata prosessia oikeassa järjestyksessä, yksinkertaisella tavalla eteenpäin. Opas tulee sähköiseen muotoon, ja painettavaksi vuonna 2023, kun hyvinvointialueet ovat aloittaneet toiminnan.

Halutessaan oppaan lukija saa tarkempaa tietoa varsinaisesta opinnäytetyöstä. Oppaan tarkoitus on myös hyödyttää tiedottamista ikäihmisten ammatillisesta perhehoidosta omaishoitajien sekä ikäihmisten läheisten keskuudessa. Näin he saavat tietoa uudeltaisesta ikäihmisten hoitomuodosta.

3 IKÄIHMISTEN PERHEHOITO

Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Hyvinvointialue tekee toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa tai sopimuksen perhehoidon järjestämisestä yksityisen ammatillisen perhehoidon tuottajan kanssa (Perhehoitolaiki 8.7.2022/606 3 §).

Perhehoito soveltuu sellaisille ikäihmisille, jotka eivät pärjää itsenäisesti omassa kodissa kotiin tuotettavien palveluiden avulla mutta jotka eivät toisaalta tarvitse palveluasumista tai laitoshoidoa. Erityisen hyvin perhehoito soveltuu ikäihmisille, jotka joutuvat olemaan paljon yksin ja kokevat turvattomuutta (Perhehoitoliitto 2022).

Perhekodin vahvuutena ovat kodinomaisuus, pysyvät ihmissuhteet sekä jatkuvuus. Pieni hoidettavien määrä, sekä hoitohenkilökunnan vaihtumattomuus tuovat turvaa. Ikäihmisellä on mahdollisuus elää tavallista arkea perhekodissa. Hän voi halutessaan osallistua arjen askareisiin toisten perheenjäsenten kanssa omien voimavarojensa mukaan. (Perhehoitoliitto 2022.)

Perhekoti tarjoaa ikäihmiselle asumismuotona yksilöllistä hoivaa. Perhehoito tukee toimintakyvyn säilymistä ja auttaa kuntoutumisessa mahdollisen yleistilan heikkenemisen jälkeen. Yksilöllisyys auttaa pitämään yllä hyvää elämänlaatua. Perhekodissa kunnioitetaan ikäihmisen itsemääräämisoikeutta, otetaan huomioon yksilölliset tarpeet. Elämän historian tuntemus auttaa muistisairautta sairastavan ikäihmisen hoidossa. (Perhehoitoliitto 2022.)

Ikäihminen tarvitsee tutun kanssa kulkijan matkalleen (Kuukkanen 2008, 93).

Muistisairaahan hoitaminen perhekodissa on myös mahdollista silloin, kun sairaus on sellaisessa vaiheessa, että hoitoa ei tarvitse ympärivuorokauden. Perhekodin asukkaan tulee pääsääntöisesti nukkua yöt, ja olla myös hoitotilanteissa yhden henkilön auttamisella selviävä (Perhehoitoliitto 2023).

Hyvinvointialueet vastaavat perhehoidon järjestämisestä, perhehoitajien tukemisesta ja perhehoidon valvonnasta. Hyvinvointialueella perhehoito järjestetään joko solmimalla perhehoitajan ja hyvinvointialueen välinen toimeksiantosopimus tai ostamalla perhehoitoa ammatillisesta perhekodista. Asiakkaat ohjautuvat perhehoitoon hyvinvointialueen ikäihmisten palveluiden palveluohjauksen kautta, mutta ammatillinen perhekoti voi myydä perhekotipalvelua myös yksityisille henkilöille. (Lapha 2023.)

4 PERHEHOITO MAAILMALLA

Kansainvälisesti perhehoitoa ei ole maailmalla tutkittu myöskään paljon. Ammatillisesta ikäihmisten perhehoidosta ei ole tietoa saatavilla lainkaan. Toimeksiantosuhteista perhehoidosta väitöskirjan tehnyt Emilia Leinonen on tutkinut Yhdysvaltojen sekä Iso-Britannian perhehoitomalleja (Leinonen 2020, 28).

Isossa-Britanniassa perhehoitoa toteutetaan lähes samalla tavalla kuin Suomessa. Kuitenkin eroavaisuuksia löytyy. Suomessa toimeksiantosuhteisessa ikäihmisten perhehoidossa yksi hoitaja saa hoitaa neljää vanhusta, kun taas Isossa-Britanniassa vain kolmea, Walesin alueella vain kahta. Leinonen viittaa väitöskirjassaan Brooks ym. (2016) artikkeliin, jossa todetaan Ison-Britannian perhekoteissa asuvien ikäihmisten olevan hyväkuntoisia, ja he eivät tarvitse paljon hoitoa. Perhehoidolla tarjotaan mahdollisuus ikäihmisille elää sellaista vanhuutta, kuin he itse haluavat. Perhehoitaja on ikäihmiselle enemmänkin tukihenkilö, joka elää ikäihmisten kanssa yhteistä arkea. Leinonen kuvaa väitöskirjassaan Iso-Britannian mallia enemmänkin tukiperhetoiminnaksi, kuin varsinaiseksi hoivaksi. (Leinonen 2020, 28.)

Yhdysvalloissa perhehoidon määrittely sekä hoidettavien lukumäärät vaihtelevat eri osavaltioissa. Joissakin osavaltioissa perhehoito näyttäytyy yhteisöasumiselta, kun taas toisessa osavaltiossa enemmän vanhainkodin tapaiselta asumiselta. Perhehoitoa kutsutaan myös hyvin useilla eri nimikkeillä, samoin kuin perhekotejakin. Pääsääntöisesti Yhdysvalloissa perhekodin omistaa kuitenkin yksityinen henkilö, joka asuu perhekodissa ikäihmisten kanssa. Hänellä ei kuitenkaan ole sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusta. Perhehoitaja tarjoaa henkilökohtaista apua, pitää huolta kotitaloudesta, siisteydestä sekä laittaa ruokaa, kertoo Leinonen väitöskirjassaan viitaten muutamiin Yhdysvalloissa tehtyihin tutkimuksiin ja artikkeleihin. (Leinonen 2020, 28.) Leinonen kuvaa tutkimusta perhehoidosta varsin pienen ryhmän aikaan saannoksiksi, johtuen tämän tyyppisen palvelun marginaalisuudesta ikäihmisten hoivan järjestämisessä. (Leinonen 2020, 28.)

5 PERHEKODIN TOIMINTAMALLIT

Toimeksiantoperusteinen perhehoito perustuu hyvinvointialueen ja perhekodin väliseen toimeksiantosopimukseen. Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perhekotiin sijoitettavan asukkaan osalta erikseen. Toimeksiantosopimus on perhehoitajan ja hyvinvointialueen välillä tehtävä virallinen asiakirja. Asiakirjassa sovietaan perhehoitoon liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopimuksella hyvinvointialue siirtää julkisen hallintotehtävän perhehoitajalle. Perhehoitaja ottaa vastuun ikäihmisen hoidosta toimeksiantosopimuksella. Perhehoitajalta edellytetään, että hän on tehtävään soveltuva henkilö taloudellisen aseman sekä perheen sisäisen tilanteen osalta. Lisäksi hänellä täytyy olla käytynä perhehoitajan ennakoivalmennus. Varsinaista terveydenhuollon koulutusta toimeksiantosuhteiseksi perhehoitajaksi ei tarvita. (Perhehoitoliitto 2022.)

Ammatillisella perhekodilla tarkoitetaan ammatillista perhehoitoa toteuttavan palveluntuottajan yksityiskotia, missä annetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun luvan mukaista perhehoitoa (Perhehoitolaki). Ammatillinen perhekoti on luvanvaraista yritysmuotoista perhehoitoa. Ammatillisella perhekodilla tulee olla Aluehallintoviraston myöntämä lupa perhekodin toimintaan. Ammatillisessa perhekodissa on asuttava vähintään kaksi perhehoitajaa, joista ainakin toisella on sosiaali- ja/tai terveystieteiden korkeakoulu- tai opistotasoinen tutkinto sekä riittävästi kokemusta ja osaamista hoito- ja hoiva-alalta tai kasvatustehtävistä (Perhehoitolaki 6§). Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015) määrittelevät ammatillisen perhekodin erityisyyttä perhehoitolain lisäksi. (Lapha 2023.)

Ammatillisen perhekodin työntekijöillä tulee olla käytynä perhehoitovalmennus. Yksityisiä sosiaalipalveluja tuottavalla toimintayksiköllä tulee olla vastuhenkilö, joka vastaa siitä, että palvelutoiminta täyttää sille laissa asetetut vaatimukset. Ammatillisen perhekodin vastuhenkilö nimetään lupamenettelyn yhteydessä. Vastuhenkilön tulee asua pitkäaikaista perhehoitoa tarjoavassa perhekodissa. Hänellä tulee olla joko yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain mukainen kelpoisuus (laillistetut sosiaalihuollon ammattihenkilöt: sosiaalityöntekijä, sosionomi,

geronomi), tai terveydenhuollon ammattikorkeakoulu- tai opistotasoinen tutkinto ja riittävä työkokemus. (L'apha 2022.)

6 IKÄIHMISTEN AMMATILLISEN PERHEHOIDON MUODOT

Pitkäaikaisessa perhehoidossa palvelutarpeen arvioinnin jälkeen hoitopaikan saanut asiakas muuttaa perhekotiin pysyvästi asumaan. Pitkäaikainen perhehoito on voimassa toistaiseksi, kestäen yli 14 vrk. Se on hyvä vaihtoehto ikäihmiselle, joka ei voi enää turvallisesti asua omassa kodissaan ja tarvitsee hoivaa ja huolenpitoa. Pitkäaikainen perhehoito aloitetaan yleensä tutustumisjaksolla. Tutustumisjakson aikana asiakas tutustuu perhehoitajiin sekä toisiin perhekodin ikäihmisiin. Samalla on mahdollisuus seurata asukkaiden yhteen sopivuutta yhteisössä. (Lapha 2023.)

Lyhytaikaisella perhehoidolla tarkoitetaan hoitojaksoa, joka on kestoaltaan alle 14 vrk. Omaishoitajan vapaapäivien aikana ikäihminen voi olla perhekodissa lyhytaikaisessa hoidossa. Lyhytaikainen perhehoito tulee kysymykseen myös silloin, kun ikäihminen tarvitsee kuntouttavaa hoitoa ja seuraamista esim. sairaalahoitojakson jälkeen. Tällaisilla hoitojaksoilla on tarkoitus tukea ikäihmisen kotona asumisen jatkumista mahdollisimman pitkään. (Lapha 2023.)

Osavuorokautinen hoito voi olla hyvä vaihtoehto silloin, kun lyhytaikainen ympärivuorokautinen perhehoito ei ole soveltuvaa. Osavuorokautinen hoito voi olla päivä- tai yöaikaista. Tämä voi olla vaihtoehto omaishoitajalle tai kotihoidon tueksi. Osavuorokautinen hoiva voi jatkaa ikäihmisen kotona asumista pitkäänkin. (Lapha 2023.)

Perhehoitoa voidaan toteuttaa myös ikäihmisen kotona. Kotona tapahtuva perhehoito katsotaan lyhytaikaiseksi taikka osavuorokautiseksi hoidoksi hoitojakson pituuden perusteella. Silloin kun ikäihmisen ei ole tarkoituksen mukaista siirtyä kotoaan pois esim. omaishoitajan vaan ajaksi, kotiin tuotettava perhehoito on hyvä vaihtoehto. Omaishoitaja voi pitää vapaansa, ja perhehoitaja tulee ikäihmisen kotiin hoitamaan omaishoitajan vapaan ajaksi. Ikäihmisen ei tällöin tarvitse lähteä pois omasta kodistaan, vaan hoito tuodaan kotiin. (Lapha 2023.)

Perhehoitoyritys voi halutessaan tarjota myös kotiin annettavia arvonlisäverottomia kotipalveluita. Nämä voivat olla esimerkiksi siivouspalveluita, ulkoilutuspalveluita, kauppa- ja muita asiointipalveluita, kiinteistönhoidollisia palveluita, ateriapalvelu, vaatehuolto, kuljetus- ja saattajapalveluita (esim. lääkärikäynti), kylvytys- ja saunotuspalvelu, turvapalvelut, sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Mahdollisuudet ovat todella suuret palvelujen tuottajalle.

7 IKÄIHMISTEN AMMATILLINEN PERHEKOTI

Ammatillinen perhekoti on yksityiskoti, jossa ikäihmisten ammatillinen perhehoito järjestetään. Perhekodin hyväksyy hyvinvointialue. Perheessä asuvien kaikkien henkilöiden tulee olla yksimielisiä siitä, että perhekotitoimintaa voidaan harjoittaa tiloissa, joka on myös heidän kotinsa. Perhekodin hyväksyntää arvioitaessa otetaan huomioon perheen keskinäiset ihmissuhteet sekä ilmapiiri joka kodissa vallitsee. Laki ei määrittele tarkemmin olosuhteita, tällä viitataan kuitenkin kodin henkistä ilmapiiriin. Perhekodin arvioinnissa huomioidaan erityisesti ihmissuhteet ja tilanne, onko perhehoitajalla mahdollisuus vastata sijoitetun ikäihmisen hoivan tarpeisiin. (Lapha 2023.)

Perhehoitoon sijoitettavan henkilön on saatava tasavertainen asema toisiin perheenjäseniin verrattuna (Perhehoitolaki 263/201 5 §). Tässä on huomioitava kaikkien perhekodissa asuvien mielipide, myös niiden, jotka ovat jo aiemmin sijoitettuna perhekotiin asumaan. Perhehoitolain 5§ valvomina tapahtuu käytännössä luvan myöntävän viranomaisen ja hyvinvointialueen puolesta (Perhehoitolain toimeenpanontuki 2017, 13). Esteettömyys sekä turvallisuus tulee huomioida perhekodin asumisessa erityisesti. Ikäihmisellä, joka asuu pitkäaikaisesti perhekodissa, tulee yleensä olla oma huone. Jos tämä ei voi toteutua, tulee mahdollisuus yksityisyyteen turvata muilla keinoilla (Lapha 2022).

Perhekodin hyväksymisessä arvioidaan kodin sopivuus ammatilliseen perhekodin toimintaan. Kodin rakenne, tilojen sekä varusteiden toimivuus, apuvälineiden käytön mahdollisuus sekä kodikkuus arvioidaan. Kodin sijainnissa huomioidaan palvelujen saatavuus sekä yhteydenpitomahdollisuus läheisiin. Ammatillisessa perhekodissa ikäihmisellä tulee olla mahdollisuus yhteisöllisyyteen sekä yksityisyyteen. Ikäihminen voi halutessaan osallistua oman huoneensa sisustamiseen ja kalustamiseen. Tasa-arvoinen asema ja mahdollisuus käyttää kodin yhteisiä tiloja on ikäihmisen oikeus perhekodissa. (Lapha 2022.)

Ammatillisessa perhekodissa on mahdollisuus hoitaa lain mukaan samanaikaisesti seitsemää henkilöä, jos perhekodissa hoidosta vastaa kaksi perhekodissa asuvaa henkilöä. Toisella heistä on oltava laissa säädetty kelpoisuus. (Lapha

2023.) Hoidettavien määrästä voidaan poiketa, jos kysymyksessä ovat ikäihmiset, joiden yhteisasuminen keskinäisen kanssa käymisen suhteen on mahdollista, ja hoidon tarve sen mahdollistaa. Tällainen voi olla esim. aviopari, joka tukee toinen toisiaan. Hoidettavien määrää on kuitenkin suhteutettava perhehoitajien lukumäärään, hoidettavien hoitoisuuteen, toiminnan luonteeseen sekä siihen että lain asettamat määräykset toteutuvat. Perhehoito mahdollistaa hoidon suunnittelun yksilöllisesti. (Lapha 2023.)

Ikäihmisten ammatillisen perhekodin oikeudet- ja velvollisuudet perustuvat lakeihin. Perhehoitolaki (20.3.2015/263) sekä laki yksityisistä sosiaalipalveluista (22.7.2011/922) määrittelevät toiminnan vaatimukset. Perhekodin on laadittava jokaiselle asukkaalle asiakassuunnitelma, jossa turvataan tasavertainen asema perhekodissa. Yhteistyö ikäihmisten läheisten kanssa sekä toimiminen yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kanssa, ovat velvollisuuksiin kuuluvia vaatimuksia. Jos perhekodin toiminnassa tapahtuu muutoksia, on perhekodilla velvollisuus ilmoittaa siitä välittömästi asiakas- ja palveluohjausyksiköön. Ikäihmisten ammatillisen perhekodin on huolehdittava työntekijöiden koulutuksesta sekä työterveydenhuollosta itse. Työnohjaus on yksi keino vaikuttaa jaksamiseen ja osaamiseen. Ikäihmisten ammatilliselle perhehoitajalle vertais-tuen merkitys on huomattava. Erityisesti kotona annettava ympärivuorokautinen ja jatkuvana tapahtuva perhehoito ovat kuormittavia myös henkisesti, joten jaksaminen on huolehdittava. Perhekodin vastuuhenkilön on huolehdittava, että riittävää tukea on työntekijöille saatavilla. Yhteistyö verkostojen kehittäminen on tärkeää perhehoidon kehittämisessä ja toteuttamisessa. (Lapha 2023.)

8 YRITYKSEN PERUSTAMINEN

8.1 Liikeidea

Yrityksen perustamisen pohjana on oltava liikeidea, mitä palveluita yritys aikoo tuottaa. Yritykselle tulee olla syy, minkä vuoksi se on olemassa. Liikeidea vastaa kolmeen kysymykseen mitä, kenelle ja miten. Liikeidea kuvaa yrityksen perustajan näkemystä siitä, millaista hänen yritystoimintansa tulee olemaan. Se kuvaa myös perustajan osaamisen, ammattitaidon, toimialalta, jolle liiketoimintaa on ajatus perustaa. Liikeidea määrittelee tuotteen, jota tarjotaan asiakkaille. Liikeidea kuvaa yrityksen tarjoamaa palvelua huomioiden vahvuudet ja edut kilpailijoihin nähden. Tämä luo yrityksellesi imagon. Liikeidea määrittelee asiakkaat, kenelle yritys palveluja tarjoaa. Liikeidea määrittelee myös tulevan asiakas rakenteen, millaiset asiakkaat tulevat yrityksen palveluja käyttämään. Liikeidea kuvaa miten yritys tuottaa palvelunsa asiakkailleen ja millä resursseilla. Liikeidea ei kuitenkaan ole muuttumaton, sen tulee elää maailman muuttuessa, ja sen tulee pystyä vastaamaan muutoksiin nopeastikin. (Suomi.fi. 2023).

Ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustamisessa, nimen etuliite kuvaa hyvin sitä kenelle palvelua tullaan tarjoamaan. Kun ajatus perhekodin perustamisesta on syntynyt, on hyvä ottaa heti yhteyttä hyvinvointialueen ikäihmisten perhehoitosta vastaan henkilöön. Lapin hyvinvointialueella perhehoitosta vastaava henkilö on kyseisen kunnan omaishoidon- ja perhehoidon tiimissä. Etelä-Savon hyvinvointialueella on ikäihmisten perhehoitoa varten oma organisaatio, jossa toimii perhehoidon koordinaattori, joka vastaa ikäihmisten perhehoitosta. Tärkeää on, että hyvinvointialue on tietoinen suunnitelmasta, koska se on ammatillisen perhekodin tärkein yhteistyökumppani, jonka kautta asiakkaita perhekotiin ohjautuu. Ammatillinen perhekoti voi kuitenkin ottaa suoraan itsemaksavia asiakkaita. Ne voivat olla tulevaisuudessa kasvava asiakasryhmä, tietoisuuden perhehoitosta lisääntyessä. Ammatillinen perhekoti voi myös markkinoida itseään, toisin kuin toimeksiantosuhteinen perhekoti, joka on täysin palveluohjauksen asiakashankinnan varassa.

8.2 Yritysmuoto

Yrityksen perustamisessa tulee miettiä, miten yrittäjänä aiotaan toimia. Perustetaanko yritys yksin, vai perustetaanko yritys jonkun toisen henkilön tai henkilöiden kanssa. Yritystä perustettaessa on ajateltava, millainen yritysmuoto sopii parhaiten yrityksen tuottamien palvelujen tarpeisiin. Jos yritys perustetaan yksin yritysmuoto voi olla toiminimi, osakeyhtiö taikka osuuskunta. Jos taas yritys perustetaan yhdessä toisen henkilön kanssa yritys voi olla kommandiittiyhtiö tai avoin yhtiö. (Suomi.fi. 2023.)

Toiminimi eli yksityinen elinkeinonharjoittaja, on helpoin, kevein ja edullisin perustaa. Yksityisenä elinkeinon harjoittajana voidaan harjoittaa pienimuotoista yritystoimintaa, joka perustuu pitkälle yrittäjän omaan työpanokseen. Toiminimiyrittäjänä toiminnassa voi olla mukana perheenjäseniä, puoliso ja vaikkapa lapsenlapsia. (Suomi.fi.2023.)

Osakeyhtiö voidaan perustaa joko yksin tai useamman yhtiökumppanin kanssa. Osakeyhtiön perustaminen vaatii yhtiökokouksen, joka on keskeisin toimielin yrityksessä. Osakeyhtiön muita toimielimiä ovat hallitus ja toimitusjohtaja. Perustajalla on mahdollisuus toimia jossakin näissä toimielimissä. Osakeyhtiön perustaminen on mahdollista tehdä myös sähköisesti, jolloin se on nopeampaa ja edullisempaa. (Suomi.fi.2023.)

Osuuskunta on yksi mahdollisuus toimia yrittäjänä. Osuuskunnan voi perustaa yhteisönä tai yksityishenkilönä. Osuuskunnan kautta on helppo myydä omaa osaamistaan toimialoista riippumatta. Perhekodin yritysmalliksi sekin on sopiva, jos henkilöitä on useita, jotka alkavat pyörittämään ammatillista perhekotia. Se on myös helppo perustaa ilman suurta alkupääomaa ja on siten myös melko riskitön yritysmuotona. Osuuskunnan toimielimiä ovat hallitus, osuuskunnan kokous sekä toimitusjohtaja. (Suomi.fi.2023.)

Kommandiittiyhtiö ja avoinyhtiö ovat yhtiömuodoltaan hyvin samanlaisia. Perustaminen on myös samankaltainen. Avoin yhtiö sopii sellaiseen yritystoimintaan, jossa yrittäjänä tarvitset, taikka haluat yhtiökumppanin joka tuttu ja luotettava. Kommandiittiyhtiö sopii toimintaan, joka perustuu henkilökohtaiseen osaamiseen ja ammattitaitoon, mutta haluat mukaan sijoittajan. (Suomi.fi.2023.)

9 LUVAT JA SUUNNITELMAT

9.1 Aluehallintoviraston lupa

Ennen ammatillisen perhekodin liiketoiminnan aloittamista on oltava perustettuna yritys. Yritys hakee toiminnalleen aluehallintovirastolta (AVI) luvan tuottaa ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja (Aluehallintovirasto 2023c). Lupahakemuksessa on oltava mukana ajantasainen kaupparekisteriote. Luvan saamisen edellytyksenä on asianmukaiset toimitilat. Tilojen tulee olla riittävän kokoiset, varusteiltaan sekä terveydellisiltä olosuhteiltaan sellaiset, että hoivapalveluja voidaan tuottaa. Hakemuksen liitteenä on oltava ajantasainen tilojen pohjapiirustus, sekä käyttösuunnitelma. Lupaa haettaessa ammatillisella perhekodilla tulee olla vastuuhenkilö, joka vastaa asetettujen vaatimusten täyttymisestä. Hänellä on oltava soveltuva korkeakoulututkinto, alan tuntemusta sekä johtamistaidon osaaminen. Hakemuksessa on oltava mukana vastuuhenkilön tutkintotodistus, selvitys työkokemuksesta todistuksineen. Jos käytetään asiakasrekisteriä, on oltava selvitys rekisterinpidosta. Mukaan on liitettävä myös hyvinvointialueen lausunto, joka on hyvä pyytää heti toiminnan suunnitteluvaiheessa. Yrityksen on myös pystyttävä vastaamaan taloudellisista velvoitteistaan. Jos yrityksen toiminta muuttuu olennaisesti, on lupaan haettava muutosta. Toiminnan laajeneminen, muutokset henkilökunnan määrissä taikka rakenteessa aiheuttavat uuden luvan hakemisen. Lupa on haettava ennen muutoksia. (Aluehallintovirasto 2023c.)

9.2 Toimintasuunnitelma

Lupahakemusta tehtäessä, on hakemukseen liitettävä mukaan toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelma on yrityksen esitys siitä, millaista perhehoitoa yritys tulee tarjoamaan. Se on myös pohjana yritystoiminnan ja sen tuottamien palvelujen kokonaisuuden arvioinnille. Toimintasuunnitelmassa on hyvä kartoittaa kaikki mahdollinen toiminta mitä yritys tulee tuottamaan. Perhekoti- ja mahdollisen muun yritystoiminnan yhteensovittaminen on hyvä suunnitella tarkasti. Siitä tulee ilmetä, minkälaista ammatillista perhehoitoa tarjotaan, millaisia asiakkaita perhekotiin voi sijoittaa ja perhekodin toimintaideologia. Suunnitelmassa kirjataan

laajasti toiminnan perusteita mm. yrityksen perustiedot, toimintaperiaate, toiminta-ajatus, toiminnan kohderyhmä, suunnitellut palvelut, vastuunjaot, henkilöstömitoitus, toimitilat, ja tarvittavat koneet sekä laitteet. Toimintasuunnitelmassa on hyvä pohtia myös toiminnan liiketoiminnan riskejä.

9.3 Lääkehoitosuunnitelma

Ammatillisen perhekodin toiminnasta vastaavan henkilön tulee laatia lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelma on osa laatu- ja potilasturvallisuussuunnitelmaa sekä kuuluu omavalvontasuunnitelmaan mukaan. Ikäihmisten ammatillisen perhekodin vastuuhenkilö laatii lääkehoito suunnitelman yhdessä henkilökunnan kanssa. Vastuuhenkilö huolehtii myös suunnitelman ajantasaisuudesta, ja siitä että koko henkilöstö on perehdytetty siihen. Lääkehoitosuunnitelma on päivitettävä vähintäänkin kerran vuodessa, ja myös aina kun tilanne niin vaatii (Aluehallintovirasto 2023a).

Ikäihmisten ammatillisen perhekodin tukena lääkehoidossa on myös hyvinvointialueen kotihoidon palvelut, taikka jokin muu organisaatio hyvinvointialueen sisältä. Perhehoidon henkilöstön osaaminen tulee varmistaa siten, että jokaisen henkilökohtainen osaaminen turvataan, eikä jouduta tilanteisiin, jossa osaamista ei ole. Perhehoidon henkilöstön lääkehoidon toteuttaminen ei vaadi samankaltaisia lääkehoidon tenttejä kuin laitoksissa toimivien hoitajien. Riittävä osaaminen henkilöstölle on varmistettava tapauskohtaisesti. (Lapha 2023.)

9.4 Pelastussuunnitelma ja poistumisturvallisuus selvitys

Ikäihmisten ammatillinen perhekoti kuuluu paloturvallisuuden osalta omavalvonnan piiriin. Perhekodin kiinteistön omistajan on huolehdittava tilojen paloturvallisuudesta itse. Kiinteistön sopivuutta ikäihmisten ammatillisen perhekodin harjoittamiseen on arvioitava tilojen sopivuus toimintaan pelastuslaki huomioiden. Pelastuslaki määrittää palovaroittimien sijoittamisen, määrän, kunnossapidon, al-

kusammutuskaluston sijoittamisen- sekä tehon. Ammatillisen perhekodin on laadittava poistumisturvallisuusselvitys hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. (Pelastuslaki 2011.)

Jos perhekodissa asuvien asiakkaiden toimintakyvyssä tapahtuu muutoksia, jotka vaarantavat poistumisturvallisuutta on selvitys aina päivitettävä. Muutoin päivitys on tehtävä kerran vuodessa. Perhehoitokodin on huolehdittava, että asiakkaat pystyvät pelastautumaan asunnosta itsenäisesti taikka autettuina. Asukkaalle on järjestettävä perehdytystä perhekodin turvallisuus järjestelyistä kerran vuodessa. Perehdytyksessä on käytävä läpi tulipalojen ennaltaehkäisyä sekä toimintaa palotilanteessa. Perhekodin on laadittava kirjallinen ohjeistus tulipalojen ennaltaehkäisemiseksi sekä toimintaohjeet tulipalon varalle. (Lapha 2023.)

Perhekodin turvallisuuden varmistamiseksi yhteistyö pelastusviranomaisten kanssa aloitetaan jo perhekodin suunnitteluvaiheessa. Pelastusviranomaisilla on mahdollisuus asettaa erityisiä turvallisuusvaatimuksia perhekodille. Ennen kiinteistön valintaa perhekodiksi on hyvä käydä keskustelu pelastusviranomaisen kanssa, jotta ikäviltä yllätyksiltä vältyttäisiin lupahakemus prosessin loppuvaiheessa. Toiminnalle on oltava myös terveydenhuollon viranomaisen lausunto ennen aloittamista. (Lapha 2023.)

9.5 Terveydenhuollon viranomaisen lausunto

Ennen ikäihmisen ammatillisen perhekodin aloittamista on tehtävä kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojelun viranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä 30 vrk ennen toiminnan aloittamista. Terveydensuojeluviranomainen tekee ilmoituksen tekijälle ilmoituksen vastaanottamisesta sekä tekee tarvittaessa tarkastuskäynnin kiinteistössä, jossa perhekotitoimintaa tullaan harjoittamaan. Tarkastuksessa selvitetään talousvesi- ja jätevesihuolto, jätehuollon järjestäminen, rakennuksen terveellisyys, kiinteistön huolto, kiinteistön huollon omavalvonta, ilmanvaihto, lämpötila, kosteus, peseytymistilat, wc tilat, pyykkitilat- sekä ruokahuollon tilat. Tarkastuksessa kiinnitetään huomiota tilojen mitoittamiseen sekä esteettömyyteen. Edellä mainitut asiat kuuluvat terveystarkastusviranomaisen valvontatehtäviin.

Uusien tilojen rakentaminen perhekotitoimintaa varten vaatii ilmoituksen laatimisen terveystarkastajalle kuukautta ennen toiminnan aloittamista. Maksullisia tarkastuksia tehdään 3–5 vuoden välein. (Lapha 2023.)

9.6 Omavalvontasuunitelma

Ikäihmisten ammatillisen perhekodin tulee laatia omavalvontasuunitelma. Omavalvontasuunitelmalla tarkoitetaan asiakasturvallisuuden, palvelunlaadun, toteutettavien menettelytapojen sekä toiminnassa käytettävien asiakirjojen kuvausta. Suunitelma on palveluntuottajan itsensä toteuttamaa suunnitelmallista laadunvalvontaa. Omavalvontasuunitelma on laadittava kirjallisesti 6 kk kuluessa toiminnan aloittamisesta. Suunitelman laatimiseen osallistuu toimiva johto yhdessä henkilökunnan kanssa. Suunitelman tehtävänä on tunnistaa toimintaan liittyvät asiakasturvallisuusriskit sekä löytää turvalliset toimintatavat. Suunitelman toteutumista seurataan jatkuvasti asiakkaiden, heidän läheisten sekä henkilökunnan säännöllisesti kerättävien palautteiden kautta. (Aluehallintovirasto 2023b.)

Omavalvonta suunnitelma on oltava julkisesti nähtävillä, johon kaikki yksikön omavalvonnasta kiinnostuneet voivat vapaasti tutustua niin halutessaan, ilman erillistä pyyntöä. Omavalvontasuunitelmassa tuodaan esille, miten perheko-dissa palvelu tuotetaan laadukkaasti ja asiakasturvallisesti. Omavalvontasuunitelmassa kerrotaan mitkä ovat perhekodin arvot, toimintamalli sekä toimintaperiaatteet. Esille tuodaan myös asiakkaan asemaan ja oikeuksiin liittyvät seikat. Omavalvontasuunitelma käsittelee myös asiakkaan hyvinvointiin, kuntoutukseen, ravitsemukseen liittyvät seikat, sekä terveyden – ja sairaanhoidon järjestäminen. Omavalvontasuunitelmassa tuodaan esille toimintamalli, jos kaikki ei mene kuten on suunniteltu, ja asiakasturvallisuus on vaarassa. (Aluehallintovirasto 2023b.)

10 TOIMINNAN VALVONTA

Ikäihmisten ammatillisen perhekodin toimintaa valvoo hyvinvointialue. Valvonnan tehtävänä on, että ikäihmisen sijoitus perhekotiin tapahtuu lakien mukaisesti ja hoidettava saa sijoituksen aikana tarvitsemansa palvelut sekä tukitoimet. Hyvinvointialueen tehtävänä on myös tarkistaa perhekodin tilat sekä toiminta silloin kun siihen on perusteltu syy. Havaituista puutteista sovelletaan yksityisistä sosiaali-palveluista annetun lain 4 § toimintaedellytysten täyttymistä. (Lapha 2023.)

Perhehoidon laadun ja onnistumisen kannalta toimiva yhteistyö asiakas- ja palveluohjausyksikön kanssa on tärkeää. Perhehoidolle annettava tuki tulee olla laadultaan oikeaa sekä tapahtua ennakoivasti oikeaan aikaan. Perhehoidon yhteistyön ja tuen toimiessa myös perhehoidon valvonta sekä arviointi voivat toteutua tarkoitetulla tavalla. Palveluohjausyksikön työntekijän yhteydenpito perhekotiin on tärkeässä roolissa. (Lapha 2023.)

Perhehoidon valvonnan painospisteenä on riittävän tuen järjestäminen, jotta puutteet ja epäkohdat voidaan pystyä ehkäisemään ennakoivasti ja niihin voidaan puuttua varhaisessa vaiheessa (Perhehoitolain toimeenpanon tuki 2017). Valvonnan tueksi Perhehoitoliitto on julkaissut 2021 Hyvän perhehoidon arjen suosituksia ikäihmisten perhehoitoon (Perhehoitoliitto 2022).

Ammatillisen perhekodin ennakoivaa valvontaa on omavalvonta suunnitelma perhehoitokodin osalta. Se on ennaltaehkäisevää ja toiminnan laatua jatkuvasti parantavaa säännöllisen arvioinnin toteutuessa riittävästi. Hyvinvointialueen ennakoivaa valvontaa on perhehoitajille annettava tuki, perhehoidon seuraaminen sekä annettujen tavoitteiden säännöllinen arviointi. Perhekodin valvontakäyntiin liittyvät asiakirjat annetaan ennakolta perhehoitajalle täytettäväksi, jotka valvontakäynnin yhteydessä tarkastetaan yhdessä, avoimesti keskustellen. Hyvinvointialueen lisäksi ennen aloittamista Aluehallintovirasto tarkastaa perhekoti toiminnan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lupahakemus on tullut vireille. Perhehoitajilla sekä työntekijöillä on ilmoitusvelvollisuus havaituista epäkohdista taikka uhista asiakkaan sosiaalihuoltoon liittyen (Sosiaalihuoltolaki 2014. §48,49).

11 AMMATILLISEN PERHEHOIDON PROSESSI

Hyvinvointialue vastaa ikäihmisten perhehoidon järjestämisestä. Asiakas- ja palveluohjauksen henkilöstö tekee yhteistyötä perhehoitajan sekä asiakasmaksu yksikön kanssa. Henkilöstön tehtävänä on myös tukea perhehoitajia. Hyvinvointialue ylläpitää perhehoitajia sekä perhehoitokoteja sisältäviä tieto- ja rekisteriselosteita. Asiakirjat on arkistoitava asianmukaisesti. (Lapha 2023,12.)

Asiakasvalinnassa perhehoitaja arvioi omia valmiuksiaan toimia valittavana olevalle ikäihmiselle perhehoitajana. Asiakas- ja palveluohjausyksikön henkilöstä arvioi ikäihmisen omaisten kanssa perhekodin ja ammatillisen perhehoidon sopivuutta ikäihmisen sen hetkisiin tarpeisiin. Perhehoito käynnistyy aina kokeilujaksolla, jossa arvioidaan ikäihmisen sopivuutta perhehoitoon. (Lapha 2023,12.)

Perhehoito on sosiaalihuoltolain mukaista avohoitoa ja myöntäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan ikäihmisen osallisuus ja mahdollisuus tehdä tietoon ja kokemukseen perustuva valinta. Läheisten osallisuus ikäihmiseen on huomioitava perhehoidon suunnittelussa ja perhehoidon aikana. Ikäihmisen on voitava toimintakykynsä mukaisesti olla mukana päätöksenteossa, joka koskee hänen omaa tahtoaan ja etuaan. (Perhehoitolain toimeenpanon tuki 2017,12.)

Ammatilliseen perhekotiin sijoittamisessa huomioidaan ikäihmisen toiveet sekä läheisten mielipide. Perhehoidon sopivuus arvioidaan suhteessa ikäihmisen sen hetkisiin tarpeisiin. Perhekodin kaikille asiakkaille on tehtävä palvelu- ja hoitosuunnitelma. Tämä edellyttää perhehoitajien ammatillista hoidon ja palvelun tuottamista. Asiakkaiden yhteen sopivuus on osa tärkeää ammatillista arviointia. Perhehoito on toimiva hoitomuoto arvioitavaksi silloin kun iän tuoma hauraus, sairaus, vamma tai turvattomuus heikentävät ikäihmisen toimintakykyä. Mikäli kotihoidon palvelut eivät riitä, ja ikäihminen tarvitsee ammatillista osaamista vaativaa seurantaa voi ammatillinen perhehoito olla ratkaisu, jos tehostetun palveluasumisen kriteerit eivät täyty. Ikäihmisen sosiaalisen verkoston puuttuminen, läheisten antaman avun määrän vähäisyys yhdistettynä muistisairauteen, masennukseen

ja turvattomuuden tunteeseen ovat perusteita harkita ikäihmisten ammatillista perhehoitoa hoivan muotona. (Lapha 2023.)

Palvelun järjestäjän ja palveluntuottajan välinen sopimus tehdään silloin kun asiakas tulee palveluohjauksen kautta hoidettavaksi ikäihmisten ammatilliseen perhekotiin. Sopimuksessa tuodaan esille kaikki ne seikat, jotka ovat ikäihmisen perhehoidon toteutumisen kannalta oleellisia. Niitä tulee myös seurata säännöllisesti. Ammatillisessa perhekodissa ikäihmiset saavat lakisääteiset terveysterveystul hyvinvointialueelta. Näiden palveluiden järjestämisestä ja toteutusmallista on hyvä sopia etukäteen. Tässä tulee huomioida asiakassopimuksessa ilmenneet erityistarpeet ikäihmisen hoidosta. (Lapha 2023.)

Yksityinen palveluntuottaja tekee hyvinvointialueen kanssa sopimuksen perhehoidon järjestämisestä. Palveluntuottaja voi tehdä edelleen sopimuksen kolmannen tahon kanssa perhehoidon varsinaisesta toteuttamisesta. Tällaisessa tilanteessa on huomioitava, että myös kolmatta tahoja koskee perhehoitolain toteuttamisesta koskevat säädökset ja lait. Perhehoidon olosuhteet, perhehoitajan kelpoisuus ja hoidettavien määrää koskevat säädökset. Ammatillisen perhehoidon yrittäjä vastaa itse omista sekä työntekijöidensä sijaistamisesta. Sijaistajien suhteen on huomioitava, että kelpoisuusehdot täyttyvät ja perhehoitolaissa määrätty osaaminen täyttyy. Perhehoidon päättymistä koskevat asiat käsitellään myös sopimuksessa sijoittajan ja yrittäjän välillä. (Lapha 2023.)

Ikäihmisten ammatillinen perhekoti voi sopia itsemaksavan asiakkaan kanssa kirjallisen sopimuksen perhehoidon toteuttamisesta. Sopimus perustuu lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta- ja oikeuksista (6§). Sopimuksessa on määriteltävä palvelun tuottamisen ja järjestämisen ehdot. Sopimuksessa määritellään myös asukkaan ja palveluntuottajan oikeudet ja velvollisuudet mitkä kulloinkin ovat voimassa. Lakiin yksityisistä sosiaalipalveluista (1§) perustuen varmistetaan, että asiakkaan oikeus laadultaan hyviin palveluihin toteutuu. Sopimuksessa ilmoitetaan myös, mistä kustannuksista asiakas vastaa itse sekä myös itsemaksettavista lisäpalveluista. Sisältö on keskusteltava asukkaan ja hänen lähiomaisensa kanssa, jotta he ovat tietoisia siitä, millaisesta palvelusta on kyse. (Lapha 2023.)

12 ASIAKKAANA AMMATILLISESSA PERHEKODISSA

12.1 Ikäihmisen asema ja oikeudet

”Ikäihmisellä on oikeus arvokkaaseen vanhuuteen, hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiseen hoivaan ja huolenpitoon ja hyvään kohteluun.” Vanhuspalvelulaki ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000).

Jokaiselle perhekotiin sijoitettavalle ikäihmiselle tehdään palvelu- ja hoitosuunnitelma. Hoitosuunnitelma tehdään palveluohjaustyöntekijän, perhekodissa asuvan ikäihmisen sekä hänen läheistensä kanssa. Tarvittaessa tekemiseen osallistuu myös muita ikäihmisen hyvinvointiin osallistuvia henkilöitä. Palvelu – ja hoitosuunnitelmaan kirjataan perhehoidon tavoitteet ja miten perhehoitoa toteutetaan ikäihmisen kohdalla. Suunnitelma päivitetään vähintään kerran vuodessa, mutta myös aina silloin kun ikäihmisen toimintakyky muuttuu. Suunnitelmassa kirjataan suostumus tietojen luovuttamiseen eri hoitotahojen välillä. Jos asiakas on tehnyt hoitotahdon, se liitetään mukaan. Perhehoitajalle luovutetaan ikäihmisestä kaikki se tieto mitä hyvän hoidon toteuttamiseksi perhekodissa tarvitaan. (Lapha 2023.)

12.2 Ikäihmisen hoiva- ja huolenpito

Perhekodin lääkehoitosuunnitelma ohjaa ikäihmisen lääkehoitoa. Pitkäaikaisessa perhehoidossa lääkehoitoa toteutetaan yhteistyössä kotihoidon kanssa. Lääkehoidon ensisijainen vaihtoehto perhekodissa asuvalle ikäihmiselle on annosjakelu apteekissa (Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu, dnro 809/4/11, lääkkeiden annosjakelu avohoidossa). Pitkäaikaisessa perhehoidossa ikäihmisen lääkehoito toteutetaan yhteistyössä kotihoidon kanssa. Lyhytaikaisessa perhehoidossa ikäihmisellä tulee olla mukana perhekotiin tultaessa ajantasainen lääkelista ja lääkkeiden tulee olla jaettuina dosetteihin tai apteekin annosjakelupusseissa perhehoitojakson ajaksi. Pistoshoitoa vaativalle ikäihmiselle tehdään kotihoidon kanssa erillinen suunnitelma. Perhekodin henkilökunnasta voidaan hoitaa pistoshoito silloin kun siihen on saatu riittävä koulutus ja osaaminen on varmistettu. Muussa tapauksessa kotihoito hoitaa pistoshoidon. Pistoshoitoja,

joissa vaaditaan kirjaus järjestelmään, kirjauksen asiakastietoihin suorittaa kotihoito. Perhehoitajille järjestetään riittävä tuki osaamisen saavuttamiseen lääkeshoidon käytäntöjen, vaikutusten ja seurannan osalta. (Lapha 2023.)

12.3 Ikäihmisen omaisuus ammatillisessa perhekodeissa

Perhehoidossa olevan ikäihmisen varallisuudesta huolehtii ikäihminen itse, lähiomainen taikka edunvalvoja. Perhehoitoja ei voi olla perhekodeissa asuvan ikäihmisen varojen hoitaja, eikä myöskään edunvalvoja. Perhehoitajan tulee keskustella ikäihmisen varojen käytön periaatteista edunvalvojan taikka asioita hoitavan omaisen kanssa. Ikäihmisellä tulee olla asioiden hoitaja, joka huolehtii hänen varallisuudestaan, jos hän ei itse siihen pysty. Tällaisessa tapauksessa palveluohjaus huolehtii hänelle edunvalvojan. (Lapha 2023.)

Henkilökohtaisiin menoihin kuuluu perhekodeissa kampaamo palvelut, jalkahoito, tapahtumien pääsyliput, matkojen omavastuut sekä pienet hankinnat. Näistä henkilökohtaisista menoista sovitaan asioiden hoitajan kanssa, miten menettellään. Henkilökohtaisten menojen maksaminen tulee sopia asioiden hoitajan kanssa etukäteen. Perhehoidettavan käteisvarojen käytöstä tulee sopia erikseen kirjallisesti. (Lapha 2023.)

Ikäihminen voi kalustaa pitkäaikaisessa perhehoidossa omaa huonettaan omalla irtaimistollaan. Näistä tavaroista on pidettävä erillistä omaisuusluetteloä. Se tulee laatia perhehoidon alkaessa ja sitä päivitetään yhdessä ikäihmisen ja hänen asioiden hoitajan kanssa yhteistyössä. Asiakas- ja palveluohjausyksikkö on myös mukana tässä kirjaamisessa. (Lapha 2023.)

12.4 Ikäihmisen vaikutusmahdollisuudet perhekodeissa

Ikäihmisen ollessa asiakkaana perhekodeissa hän on oikeutettu saamaan hyvää palvelua ja kohtelua. Tämä perustuu sosiaalihuolto lakiin. Asiakkaalla on myös mahdollisuus tehdä sosiaaliamiehelle valitus saamastaan hoivasta- ja huolen-

pidosta sekä hänen kohtelustaan. Sosiaaliasiamies voi toimia sovittelijana asiakkaan puolesta hänen niin pyytäessään. Sosiaaliasiamies seuraa ikäihmisen asemaa ja oikeuksia. Ikäihmistä on neuvottava valituksen aikana, ja valitukseen on vastattava viimeistään 4 viikon kuluessa. Asiakkaalla on oikeus hakea muutosta päätöksiin sekä kannella asiasta sosiaalihuoltoa valvoville viranomaisille. Perhehoitajalla on puolestaan ilmoitusvelvollisuus havaitsemistaan epäkohdista sosiaalihuollon toteutumisessa. (Sosiaalihuoltolaki 48§.)

12.5 Ikäihmisen kuolema perhekodissa

Ikäihmisen siirtyessä perhekotiin asumaan, tulee perhehoitajalla olla tieto mahdollisesta hoitotahdosta, jonka mukaan toimitaan. Kuolemantapauksen sattuessa perhehoitaja soittaa hätänumeroon 112 ja ilmoittaa kuolemantapauksen poliisille. Poliisi tulee toteamaan kuolemantapauksen paikan päälle. Tämän jälkeen vainaja siirretään terveydenhuollon yksikköön, jossa lääkäri vahvistaa kuoleman. Perhehoitajan tulee ilmoittaa kuolemantapauksesta viiveettä omaisille sekä asiakas- ja palveluohjausyksikköön, sekä hoitavalle lääkärille. Palveluohjausyksikkö ottaa yhteyttä omaisiin ja sopii käytännön asioiden järjestämisestä. Perhehoitajalle järjestetään mahdollisuus tarvittavaan tukeen. Perhekodissa voidaan järjestää hartaushetki seurakunnan taikka jonkin muun toimijan kanssa vainajan muistolle. (Lapha 2023.)

13 AMMATILLISEN PERHEKODIN MAKSUT

Ammatillinen perhekoti on yritystoimintaa. Perhekodin toimintaa ohjaa laki yksityisistä sosiaalipalveluista (22.7.2011/922). Hoitopäivän hinta muodostuu yritystoiminnan kuluista kuten muussakin sosiaalialan yritystoiminnassa. Hyvinvointialueet määrittelevät perhehoidon eri muotojen vuorokausihinnat. Nämä voivat vaihdella hyvinvointialueiden kesken. (Lapha 2023.)

Ikäihmisten perhekodin asiakasmaksut on säädetty sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista annetulla asetuksella (912/1992) 19§:ssä. Maksut koskevat perhehoitolain 263/2015 4§:ssä tarkoitettua ammatillista perhehoitoa. Pitkäaikaisessa perhehoidossa asiakasmaksu määräytyy asiakkaan nettokuukausitulojen mukaan, josta on tehty laissa säädetyt vähennykset, esim. lääkkeet. Maksu voi olla enintään 85 % asiakkaan nettokuukausituloista. Jos asiakas on asunut ennen palvelun välitöntä alkamista avio- tai avoliitossa, ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin kotiin jäävän puolison määräytyy maksu yhteenlaskettujen tulojen perusteella. Maksu voi olla tällöin enintään 42.5 % vähennysten jälkeen. Laskennassa huomioidaan, että asiakkaalle on jätävä käyttörahaa 167 €/kk. Asiakasmaksuista huolehtii hyvinvointialueen asiakasmaksu yksikkö. (Lapha 2023.)

14 OPINNÄYTETYÖN JA OPPAAN TEKEMISEN PROSESSI

Opinnäytetyö on tekijälleen ensimmäinen. Tieteellinen tutkimus ja tutkimustiedon hyödyntäminen käytännön työelämässä on tekijälle tuttua, mutta kirjoittaminen opinnäytetyömuotoon oli uudenlainen kokemus. Opettava ja tiedonanalysointia laajentava kokemus. Teoriatiedon kerääminen opinnäytetyön aiheeseen oli haasteellista. Ikäihmisten ammatillinen perhehoito on uudenlainen hoivamuoto ja sitä ei ole tutkittu vielä. Opinnäytetyön tutkittu teoriatieto saatiin toimeksiantoperusteisen ikäihmisten hoidon tutkimuksista. Teoriatieto koostuu pääasiallisesti Sosiaali- ja Terveysministeriön laatiman toimintaohjeen perusteella, joita hyvinvointialueet ovat muokanneet omalle alueelle sopivaksi. Ikäihmisten perhehoitoa ohjaavat lait ja asetukset olivat merkittävätietolähde. Opinnäytetyöntekijän henkilökohtainen tieto toimeksiantosuhteisen ikäihmisten perhekodin pyörittämisestä oli hyödyksi.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa opas ikäihmisten ammatillisen perustamiseen. Opas valmistuikin tavoitellussa aikataulussa, ja saatiin julkaistuksi sähköisenä versiona 01/2023. Oppaan tekemiseen osallistui opinnäytetyön tilaajan Leader- Pohjoisin Lappi Ry:n, ikäihmisten ammatillista perhehoitoa Lappiin hankkeen projektipäällikkö sekä hankkeen yritysneuvoja. Opinnäytetyön tekijä oli mukana opiskelijana kolmantena osapuolena.

Oppaan sisällöstä haluttiin sellainen, että se palvelee ikäihmisten perhekoti yritystä suunnittelevia henkilöitä, kuin myös hyvinvointialueen työntekijöitä. Opasta ei ole kohdennettu millekään hyvinvointialueelle erikseen, vaan sen sisältämä tieto on hyödynnettävissä kaikilla hyvinvointialueilla. Hyvinvointialueilla on omat sääntökirjat, jonka mukaan he toimivat. Ikäihmisten ammatillisen perhekodin perustajan tulee toteuttaa sen hyvinvointialueen sääntökirjaa, millä alueella perhekoti tulee sijaitsemaan.

Oppaan suunnittelu aloitettiin 9/2021 suunnittelupalaverilla projektipäällikön kanssa siitä, mitä oppaan tulee sisältää. Aihiota työstettiin, ja varsinainen kirjoittaminen aloitettiin 01/2022. Tehtävät jaettiin siten, että hankkeen yritysneuvoja sekä opinnäytetyöntekijä jakoivat käsiteltävät aiheet tiedon keräämiseen. Kuu-kausittain pidettiin palaveria projektipäällikön johdolla siitä, miten työssä edetään.

Tiedon määrä kasvoi suureksi, jouduttiin rajaamaan paljon pois. Kaikki olennaiset asiat saatiin kuitenkin yksiin kansiin.

Kun opas oli saatu tekijöitä tyydyttävään muotoon, laitettiin se kommentoitavaksi muille ammatillisen perhehoidon toimijoille. Opasta arvioivat mm. Etelä-Savon alueen perhehoidon koordinaattori. Opas annettiin myös arvioitavaksi niille ikäihmisten ammatillisille perhehoitajille, jotka toimivat sillä hetkellä Suomessa. Heiltä tuli vielä lisää arvokasta tietoa, jota lisäsimme oppaaseen. Palautteen antajien mielestä oppaan avulla voi aloittaa ammatillisen perhekodin perustamisen toteuttamisen. Oppaan työstäminen saatettiin loppuun 10/2022. Palavereita kertyi kaikkiaan n. 10 kpl, tehtyjä työtunteja ei laskettu. Työ tehtiin muun työn ohessa. Työ saatiin mainostoimistoon 11/ 2022 jonka jälkeen se julkaistiin sähköisessä muodossa tammikuussa 2023.(Liite 1.)

15 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS

Opinnäytetyö noudattaa Ammattikorkeakoulujen eettisiä suosituksia. Opinnäytetyö noudattaa Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK) ohjeistuksia, rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta (Tenk.fi.). Opinnäytetyöstä on tehty tilaajan kanssa opinnäytetyösopimus ennen opinnäytetyön aloittamista. Opinnäytetyön tekijänä olen perehtynyt aiheeseen pystyäkseni tuottamaan opinnäytetyön laadukkaasti.

Opinnäytetyöntekijä on henkilökohtaisesti toimeksiantoperusteisen ikäihmisten perhekodin omistaja tällä hetkellä. Opinnäytetyötä tehdessäni jouduin itse pohtimaan myös omaa toimintaani omassa perhekodissani ikäihmisten kanssa. Perhehoitajilta ja perhekodilta vaaditaan paljon. Perhehoito hoivamuotona on todella yksilöllinen. Ikäikäihmisten eletty elämä on jokaisella ainutlaatuinen. Yhteen sovittaminen uusien asuinkavereiden kanssa sekä myös perhehoitajan kanssa vaatii ajattelu tapaa, jossa ihmisyyys ja eettisyys ovat tärkeässä roolissa. On huomioitava yksilöllisesti jokainen ihminen.

Opinnäytetyössä käsitellään lakitekstien ja toimintaohjeen valossa asiat, jotka tulee toteutua. Opinnäytetyössä eettinen näkökulma tulee hyvin esille asiakkaan asemassa ja oikeuksissa perhekodissa. Ikäihminen, joka asuu ammatillisessa perhekodissa yhdessä asuinkavereiden kanssa tasavertaisesti, nostaa ikäihmisen hoidettavan roolista tavallisen asukkaan rooliin. Häntä hoivaa yhdessä asuva perhehoitaja. Ikäihminen asumisen rooli perhekodissa on tasavertainen asema yhteisessä kodissa.

15 POHDINTA

Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö. Pääasiallinen tavoite oli tuottaa opas ikäihmisten ammatillisen perhekodin aloittamiseen. Oppaan tavoitteena on antaa ikäihmisten ammatillista perhekotia suunnittelevalle helposti luettava ohjeistus, mitä asioita tulee ottaa huomioon perustamisessa. Opas on hyödynnettävissä kaikilla niillä, jotka työskentelevät ikäihmisten perhehoidon parissa. Toiminnan luvanvaraisuus antaa myös asioiden etenemiselle järjestyksen. Se on tärkeää, koska on kyseessä luvanvarainen liiketoiminta. Varsinaisessa opinnäytetyössä käsitellään syvemmin ne asiat, jotka aloittavan yrittäjän on hyvä tietää ennen yrittäjäksi lähtemistä. Tältä osin opinnäytetyössä kaikki oleellinen on tuotu esille. Yrityksen perustamista rajattiin pois suurelta osin vaikkakin se on liiketoiminnan kannalta keskeisimpiä asioita jatkuvuuden ja mahdollisten tulevien muutosten kannalta.

Opinnäytetyöstä sekä oppaasta on tehty ikäihmisten ammatillisen perhekodin toimintaohjeeseen perustuva luotettava kuvaus siitä, miten ikäihmisten ammatillinen perhekoti perustetaan. asiat ovat tiivistetysti kasattu pakettiin, jonka mukaan uskaltaa edetä, jos on yrittäjäksi aikonut alkaa. Yrittäjyys itsesään on asia, että kaikille se ei ole oikea työntekemisen muoto. Se vaatii omaa harkintaa aina. Jatkotutkimuksen kohteita olisi ikäihmisten ammatillisen perhehoidon yhteiskunnallinen vaikutus taloudellisesti, jos siihen oikeasti panostettaisiin. Tällä hetkellä toiminta eri hyvinvointialueilla vaihtelee Suomessa paljon. Joissakin perhehoito on ensimmäisellä sijalla palveluvalikossa, joillakin ei ole edes organisaatiota, joka siitä vastaa.

Oppimisprosessina tämä on ollut tekijälle uusi kokemus lähestyä asioita, toisten jo etukäteen mietittyjen asioiden perusteella. Tiedon hankkiminen ja tutkimustietojen yhteen sovittaminen kokonaisuudessaan on kyllä avartanut katsomaan asioita laajemmin, sekä opettanut tekijälle tutkimisen perusteita. Opinnäytetyö on ollut kokonaisuutena hyvä oppimista laajentava kokemus.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto 2023a. Lääkehoito. Viitattu 25.2.2023 <https://avi.fi/asioi/viranomainen/ohjaus-ja-neuvonta/laakehoito>

Aluehallintovirasto 2023b. Sosiaalihuollon omavalvonta. Viitattu 7.3.2023 <https://avi.fi/asioi/viranomainen/omavalvonta/sosiaalihuollon-omavalvonta>

Aluehallintovirasto 2023c. Yksityiset sosiaalipalvelut. Viitattu 25.2.2023 <https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/sosiaali-ja-terveyspalvelut/yksityiset-sosiaalipalvelut>

Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 9.10.1992/912 viitattu 11.3.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920912>

Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu dnro 809/4/11. Viitattu 10.3.2023 <https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/809/2011>

Kuukkanen, M. 2008. Perhehoito tekemisen ja tukemisen arvoista työtä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812. Viitattu 10.3.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta- ja oikeuksista 6 §. Viitattu 13.3.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 22.7.2011/922. Viitattu 7.3.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110922#L1P2>

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 22.7.2011/922 Viitattu 11.3.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110922#L1P2>

Lapha 2023. Ikäihmisten ammatillisen perhehoidon toimintaohje. Viitattu 4.5.2023 <https://lapha.fi/documents/594637/766960/lk%C3%A4%C3%A4ntyneiden+ammattillisen+perhehoidon+toimintaohje+2023.pdf/e849549f-ec35-3a8d-a815-4d105dd0f62d?t=1673353287746>

Leinonen, E. 2020. Viitattu 14.3.2023 https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/71418/978-951-39-8255-3_vaitos_2020_09_05_jyx.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Perhehoitoliitto 2022. Hyvän perhehoidon arjen suositukset. Viitattu 25.3.2023 https://www.perhehoitoliitto.fi/files/2791/hyvan_perhehoitoarjen_suosituks_set_verkko.pdf

Perhehoitolaki 263/2015 4 §. Viitattu 12.3.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150263#P1>

Perhehoitolaki 8.7.2022/606 3 §. Viitattu 20.2.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150263>

Perhehoitolaki 20.3.2015/263 4§. Viitattu 12.2.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150263#P4>

Pelastuslaki 2011/379. Viitattu 5.3.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379#L3P9>

Sosiaalihuoltolaki 2023 48§. Viitattu 10.3.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301#L5P48>

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301 §48,49. Viitattu 7.3.2023 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301#L5P48>

Perhehoitolain toimeenpanon tuki 2017. Viitattu 7.3.2022 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80009/Rap_2017_25.pdf

Perhehoitolain toimeenpanon tuki 2017. Viitattu, 12 Viitattu 12.3.2023 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80009/Rap_2017_25.pdf

Tenk.fi 2023. Viitattu 26.3.2023 <https://tenk.fi/fi>

THL 2021. Viitattu 10.2.2023 <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>

THL 2021. Viitattu 19.2.2023 <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=s3Z3ijcytNZNjQcS5gA=&region=s07MBAA=&year=sy5zAgA=&gender=t&abs=f&color=f&buildVersion=3.1.1&buildTimestamp=202211091024>

Suomi.fi 2023. Liiketoimintasuunnitelma. Viitattu 20.2.2023, <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritystoiminnan-suunnittelu/opas/yritysideasta-liiketoiminnaksi/liiketoimintasuunnitelma>

LIITTEET

Ikäihmisten ammatillinen perhehoito – Aloittavan yrittäjän opas

https://www.pohjois-lappi.fi/perhehoitoa-ja-palveluyrittajyytta/wp-content/uploads/sites/6/ikaihminen-ammattillisen-perhehoitajan-opas_valmis.pdf